

YONAH

Running Away, Coming Home

Insights on the Book of Yonah and the Message of
the Yomim Noraim (High Holidays)

PART 4

Wednesday October 1st @ 8:00pm

GIVEN BY: RABBI SHMUEL SILBER

NOW AVAILABLE AT:

<http://www.rabbisilber.com/topic/sefer-yonah-running-away-coming-home/>

INSTITUTE
FOR
JEWISH
CONTINUITY

1. יונה פרק ב

א. ר' ימן יונה דג גָּדוֹל לְבָלָע אֶת-יُونָה וַיְהִי יُונָה בְּמֵעַי הַדָּג שֶׁלֶשׁ יָמִים וּשֶׁלֶשׁ לִילּוֹת:

1. And the Lord appointed a huge fish to swallow up Jonah, and Jonah was in the belly of the fish for three days and three nights.

2. מלבי"ם יונה פרק ב פסוק א

(א) ר' ימן ה' דג גדול, ה' הзвукן במקום הזה דג גדול שבלוו כולם ולא שבר עצמותיו, וזה ידועermen הנמנע שהיה אדם במעי הדג אפי' שעיה אחת, שהאדם צריך שאיפת רוח קר מבוז, אולם באשר כבר נגמר עליו מיתה ונחשב כאילו נולד שנית שם לו ה' טבע העובר, הנוצר ומתקיים ט' חידושים במעי אמרו מבלי שאיפת רוח ...

3. יונה פרק ב

ב. וַיַּתְפְּלִלְיָהוּ יֹנָה אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיו מִמְעֵי בְּדָגָה:

2. And Jonah prayed to the Lord his God, from the belly of the fish.

4. ר"ק יונה פרק ב פסוק ב

(ב) ויתפלל יונה – נס גדול היה שהיה במעי הדג שלשה ימים ושלשה לילות והוא חי עוד נס אחר שלא נדרם אלא עמד בראשו ובscallop והתפלל:

5. יונה בן אמתו ואליהו: הרב יהושע בכרך (עמ"ד 27 ד'ה אל ה' אלהיו)**אל יי אלהיו –**

לא תמיד כך כחוב. [השותה עם תפילה זו של יונה בפרק ד פסוק ב.] זהה, כי קרבה מיוحدת מרגיש עתה יונה אל אלהיו רודפו ומצלתו. ותפלתו תודה ואמונה.

והל משה את פני יי' אל היyo (שםות לב. יא) נאמר על אמונהו באלקות. וכן: ויתפלל יונה אל ד' אליהו וכל הרומה לאלו נאמר על האמונה. (ס' "האמונה והבטחון" להרמב"ן פרק טו)

6. מלבי"ם יונה פרק ב פסוק י

(י) ואני, ולכין אזכה לך בקהל תודה, כי ארבעה צריכים להודות יורדי הים וכור' ר' ל' אביה זבח תודה ואודה לך חסדך, וגם אשר נדרתني אשלה להלכת אל נינהה, ומה שיראתי שע' מלך אשר יגיעו רעוות לישראל שלכן מנע א"ע מלכת כנ"ל, ישועתה לה' אקווה שה' יושיע את ישראל מכל צרותם:

7. חוקי חיים דף רצ'ג – יונה חשב שהוא ניצח, אך הקב"ה לא חרצה לו לנצח. אחת תסיבות שהפטרתו זו נקראת ביום-הכיפורים, היא שספריו יונה מציג לפניו מאבק אופייני בין

האדם לאלקיו. כביכול, כל-אחד אומר: אני אראה לך... יונה שוב

אומר בעצם: אם אתה רוצה להרוג אותי, מוכן אכלי לחטאיך, אך לא אלך לנינהה. לכaura יונה ניצח בכך שהפטר – בכך לפחות הוא תושב, אך הקב"ה מראה לו שהמצב אליו כן.

8. יונה פרק ב

ג וַיֹּאמֶר קָרְאָתִי מֵצֶרֶת לְיַעֲלֵה וַיַּעֲנֵנִי מִבְּטָן שָׁאוֹל שְׂוּעָתִי שְׁמַעַת קוֹלִי: ד וַתְּשַׁלְּכֵנִי מִצּוֹלָה בְּלִבְבֵּס וְנִחְרֵב יַסְכְּבָנִי כֹּל־מִשְׁבָּרִיךְ וְגַלְּיךְ עַלְיָעָרָבוֹ: ה וְאַנִּי אָמָרָתִי נְגַרְשָׁתִי מִנְגָּד עַינְךְ אֵךְ אָוֹסֵר לְהַבֵּט אַל־הַיָּכֵל קָרְשָׁךְ: וְאַפְפָנוּי מִים עַד־נְפָשָׁתְּךָ מִנְגָּד עַינְךְ אֵךְ אָוֹסֵר לְהַבֵּט בְּרַחְיתָּה בְּעָרֵיךְ לְעוֹלָם וְתַעֲלֵל מִשְׁחָתָה חַיְּיָה יְהוָה אֱלֹהִי: ח בְּהַתְעַטֵּף עַלְיָלְנִי נְפָשִׁי אֶת־יְהוָה זָכָרְתִּי וְתַבּוֹא אַלְיךְ תִּפְלַתִּי אַל־הַיָּכֵל קָרְשָׁךְ: ט מִשְׁפָּרִים הַכְּלִיל־שְׁוֹא חָסָדִים יַעֲזֹבָה: י וְאַנִּי בְּקוֹל תָּזַדְלֵא אַזְבָּחָה־לְךְ אֲשֶׁר נִדְרָתִי אֲשֶׁלָּמָה יִשְׁועָתָה לְיַהְוָה:

3. And he said: I called out from my distress to the Lord, and He answered me; from the belly of the grave I cried out, You heard my voice. 4. And You cast me into the deep in the heart of the seas, and a river surrounded me; all Your breakers and Your waves passed over me. 5. And I said, "I have been driven away from before Your eyes," Indeed, I will continue to gaze upon Your Holy Temple. 6. Water has surrounded me even to the soul, the deep encompassed me; the Red Sea hangs over my head. 7. To the bottom of the mountains I descended, the earth-its bars are closed on me forever; but You brought up my life from Gehinnom, O Lord, my God. 8. When my soul grew faint upon me, I remembered the Lord: and my prayer came to You to Your Holy Temple. 9. Those who keep worthless futilities abandon their kindness. 10. But I-with a voice of thanks will I sacrifice to You; what I vowed I will pay, for the salvation of the Lord.

9. יונה פרק ב

יא וַיֹּאמֶר יְהוָה לְגַג וַיַּקְא אֶת־יְוָנָה אַל־הַיְבָשָׁה:

11. And the Lord said to the fish, and it spewed Jonah onto the dry land.

10. יונה בן אמיתי ואל יהוה: הרוב יחשע בכרכ (עמוד 30 באיד בכל זאת)

אם גם יטה יתקבל הפרוש הזה השומע ב"תודה" את הודי ובזכות את "השם�", כאילו מכאן יציה יונה לכלת באשר ישלהו ד'. בכל זאת אין הוא מביא את דעתנו אשר קיינו עתה לשימוש דבר ברור מפני יונה המתפלל, על בריחתו, על הכרת חטאו ואת וזריו בפה מלא.

האם אכן מעתה הוא כבר מוכן לכלת ברצונו הטוב ? ואולי בואת נבון את המיחוד שבתפילת יונה זה כוחה בדברים אשר לא פורשו בה. כי על כן עצר יונה מלומר את אשר לבו לא נתן לו — — אמנים הסכים לכלת כי הוא רצון ד', כי לנין רופו ולכנ העצילן. אך עדין לבו של יונה מתנגד לשליחות.

יונה ילך אל נינהו גם יקרא עליה, בעל כrhoו יlr. אך בלבו הוא שומר עדין את סרוון, והוא עוד ישאל את האלקים ידרוש למען צדקנו, הוא עוד עמו יתוכח — — אך גם ד' איננו עונה לjonah, במפורש על תפלו, אם קיבל אותה, ואם סלת לו.

בכל זאת ציפינו לשמע בזה מפי יונה מה שהוא מפורש על בריחתו זאת מלפני ד', על מה זה ומדוע.

אם סברנו וכבלנו את שתיקתו מתחילה וכל אותן הימים ביום ובעי הדג, אך עתה כאשרفتح את לבו בתפילה אל ד' אלקינו מודיע איננו מדבר על כל האמצע הזה ברור ? ומדוע אין הוא מודה וαιינו מבקש סליחה על חטאו, אם חטא ? — —

גם עם כל הפרושים האלה לא מצאנו בדבריהם מהרהור תשובה, כי מתחרט הוא על אשר עשה. ואף לא קבלה על העתיד כי הננה מעתה הוא מוכן לכלת לעשות שליחותו —

ר"י אברבנאל רוצה ללמד זאת מן הפטוקים האחרנים.

— אבל אמרת העוני הוא שינוי נתרחט ממה שברח מלפני ד' ומגר בלבו לעשות מצותו. — ומי בקהל תודה אובחה לך — רוצה לומר: שאך אל נינה ובקול תודה עשו את הקדיאה במצוותך, כי זה יהיה לך כובנה ומונחה — כי "הננה שמו מזבח טוב". (שמואל א' טו, כב)

11. רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ג הלכה טו

כיצד מודה אומר חטאתי עויתי פשעתי ועשיתי כך וחרתי בתשובה לפניך וזוז כפרתי, היה הקרבן שלמים סומך בכל מקום שירצה מן העזורה במקומות שחיטה, ויראה לי שאיננו מודה על השלמים אבל אומר דברי שבת.

12. על התשובה 158

תשובה בנויה על שני יסודות סותרים, בחינת "שני כתובים המכחישים זה את זה".

היסוד הראשון בתשובה בא לבתו בהכרת החטא. הרגשה זו של הכרות החטא היא ביסודו בתהושה של "אוש", של רזינאנציה. אדם מסתכל במשיו ואומר: חטאתי, עויתי, אני אשם. כלומר, אני מודה באשמה. אני מכיר בכך שאני פושע, אני מקבל עלי את הדין. אין בפי כל תירוץ, כל הצדקה, כל הגנה. אין מסיבות מקלות. אין אני ראוי לחסד ולרחמים. מידת הדין צודקת. בכל שפונה אין מי שירצה לחזור אליו. הם צודקים, וכי למה ישואו לי פנים?

13. תלמיד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות פרק ב'
שאלו לתוכה חוטא מהו עונשו אמרו להם [משל] יג כא] חטאים תרדף רעה שאלו לנבואה חוטא מהו עונשו אמרה להן [יחזקאל יח ד] הנפש החוטאת היא תמות ....

14. על התשובה 159

הרגשה של הכרת החטא היא הרגשות השפלות והאפסות של מי אני ומה אהיה ראוי לבוא לפני ה' ולהתקרב לפני. בהכרת החטא מתבטאת כל הטראגי שבאדם, הוא מסתכל וראה כי כל חייו הם מבוי סתום, כי כל קיומו طفل וחסר-משמעות. הוא מוקף כולם עקמת קhaltת "הבל" הבלתי הכל הבל" ובתוכו ההבל הזה האדם הוא משוכך, מרוחק, תועבה. זהה הרגשה נוראה שמביאה את האדם לאיוש מוחלט, לרגש אשמה כבד ולכליה עצמית. זהו יסוד אחד של תהליך התשובה.

15. על התשובה 160

יסוד אחר, מנוגד לראשונה, עם זאת חלק ממנו,ומי שאינו יכול להגיע אליו, אינו יכול להגיע לתשובה. יסוד זה הוא האמונה בבריאותם ובאישיותו הרוחנית של האדם. אמונה זו אומרת כי למורת היהוד משוקץ וمتועב, הוא יכול בכוחות עצמו להתרומות ולמצאת מסגר מצבו המיאש.

16. על התשובה 160

בכוח זה חש ויודע אדם כי אםאמין כל הדריכים נעולות בפניו — עוזין נשאר איש שביל צר ומסתורי, הסובב-סוכב ומתקעל בין הרים וגביעות, מפסג ועולה, מסתכסך וירוד, פונה מעלה ומטה, קדימה ואחורה, ואם בשביל זה ילק —

איש לא יעקרה

(3)

(B)

. אם דוקא ברשות הרבנים רצונו לילך —

מיד ימצא מחסום לפניו : מי לך פה ומה לך ? דרך המלך
נעולה בפני האדם החוטא. גם מלאכי-רחמים לא יתנו לו
לעבור כי אין לבוא בשער-המלך בלבוש שק של עוננות
וחטאיהם. אבל אם זורק-המלך נעולה, עדין אפשר לעبور
שביליים החבויים בתוך הגינוגן. אם השער הראשי נעול,
עדין נשאר אשכבה קטן שאדם יכול להזופק עליו. הדוד
"להגיע" אל המטרה איננה זורק-הרבנים, אלא שביל היחיד.

אדם אדם ושבילו.

17. על התשובה 161

וכשם שאדם חש ויודע כי נשאר לו לפחות עוד שביל אחד
לעבור בו, כך הוא חייב להאמין כי במעמקי-הלב, לבו שלו,
עוד נשארה בין עירימות הרמצ גחלת לוחשת אחת, ניצוץ
אחד עומם ומניצוץ בזדד זה עוד אפשר לשלח בלהבה
חדשה.

18. תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מכות פרק ב

... שאלו לקודשא בריך הוא חוטא מהו עונשו אמר להן יעשו תשובה ויתכפר לו.

(4)